

Activitat teatral als centres

Als actuals plans d'estudis no hi és contemplada l'activitat teatral com a matèria específica. Sí existeix, als programes de literatura, la inclusió d'autors teatrals i, per això, durant el curs, es desenvolupen lectures parcials o totals d'algunes de les seves obres, sense que gairebé mai s'arribi a la seva posada en escena, tret de casos de voluntarisme d'alguns docents, que no necessàriament estan preparats per desplegar aquesta tasca.

Tenint en compte això, és fàcil de comprendre la dificultat que comporta plantejar l'experiència teatral a un centre, encara que particularment, parlo des d'una situació privilegiada, ja que jo puc desenvolupar-la, això sí, com a activitat extraescolar.

Crec que el teatre hauria d'esser present a totes les etapes escolars amb plantejaments adequats a cadascuna a l'edat i capacitat dels alumnes. Així, a l'educació primària hauria de posseir un marcat caràcter lúdic que afavorís un procés d'iniciació i degustació, tot evitant el *numeret* de final de curs, al qual els infants, més que gaudir, sofreixen mentre els pares comparen.

Al primer cicle de secundària s'hauria de fomentar la lectura de texts més o menys simples; la representació s'entendria com un complement de la seva formació, ja que afavoreix la seva relació de grup, pot ajudar a canviar els comportaments, l'alumne es diverteix, però a més a més col·labora en l'elaboració del vestuari, decorat, etc.

A la resta de secundària, l'activitat teatral serviria per a augmentar els coneixements teòrics adquirits, però també per a desenvolupar el nivell d'autoconfiança personal en treballar aspectes tonals i gestuals i fer l'actuació davant el públic, permetria a l'alumne de comprendre *des de dedins* el complex món i les dificultats que envolten la posada en escena d'una obra teatral, la qual cosa els ajudaria a valorar, amb major coneixement de causa, les interpretacions teatrals que puguin contemplar.

Així doncs, cal partir de dues premisses fonamentals:

- a) Escassa incidència de l'activitat teatral als centres escolars.
- b) Manca de preparació específica de la major part dels docents que impulsen aquesta tasca, que parteixen del seu propi plaer i il·lusió però que no compten, generalment, amb els coneixements i mitjans adequats.

La meva relació amb el món del teatre prové de les meves experiències al teatre universitari de Valladolid. Allà es va tramar una passió i un treball que després he seguit impulsant en realitzar cursets amb diferents directors i grups teatrals de l'Illa.

A partir d'ací, ha dirigit grups d'alumnes d'EGB i també de BUP i FP, nivells, aquests darrers, amb els quals m'agrada més de treballar.

Vaig triar per a interpretar, tant obres clàssiques com contemporànies i, quan la imaginació i el treball ho permetien, creacions col·lectives dels membres del grup teatral.

Vaig procurar eliminar el tema de la representació final de curs, com a objectiu prioritari, potenciant la idea que el fonamental és lluitar per crear una petita infraestructura, treballar i gaudir al llarg de tot l'any, possibilitar l'intercanvi d'experiències amb altres grups i no necessàriament en un marc competitiu com les jornades organitzades pel CIM.

Una experiència teatral passa a passa

En primer lloc, es va comunicar a tots els alumnes del centre que podien participar en un grup teatral. Quatre al.lotes i quatre al.lots s'hi apuntaren, cosa sorprenent, ja que el més habitual és una proporció d'un al.lot per cada deu al.lotes.

Durant els primers dies vàrem realitzar **exercicis de veu**, treballant el sil·labeig, la tècnica de respiració, ajudes vocals mitjançant l'utilització del diafragma, potenciació dels sons sense forçar la gola i les cordes vocals, etc; **la improvisació** recolzada per exercicis d'expressió corporal i jocs de moviments; **la lectura en grup**, tot això encaminat a esbrinar quines eren les seves possibilitats.

Un segon pas, quasi simultani a l'anterior, consistí en el lliurament d'obres de teatre als alumnes perquè fossin llegides a casa seva. Els autors eren diversos, des de teatre clàssic grec fins a Molière, Ibsen, Ionesco, Lorca...

Després varen començar la lectura d'aquelles obres que vaig considerar les més apropiades per adequar-se el nombre de personatges-actors, el seu contingut i interès.

El text seleccionat fou *El laberinto de cristal* d'Alberto Plon, autor novell guanyador d'un premi recent.

A continuació es va procedir al repartiment de papers. Només hi havia cinc personatges, per la qual cosa algun dels actors hauria de quedar-se sense. Aquest és sempre un moment molt delicat, cal procurar que ningú se senti ferit. En aquest cas concret, vaig preparar una obra alternativa *Palabras* de Samuel Beckett per a la resta, aprofitava el seu recent òbit, després de parlar amb la professora de literatura per a dedicar-li un seminari als diversos cursos.

Ja no teníem una obra, sinó dues. Cada any em passa igual.

Començarem els assaigs. La memorització del text es va convertir, com sempre, en el cavall de batalla, doncs, generalment, no es compleixen els terminis acordats.

Era convenient de fer-los comprendre que sense aquest requisit no podien continuar.

Després varen treballar els personatges, els seus caràcters, moviments per a donar-los vida, etc. No era molt difícil, ja que l'obra plantejava els problemes d'uns joves, els actors aportaven idees que jo retocava. Ja érem en marxa i podíem veure com anava prenent forma.

Havíem de començar a treballar el decorat. Aquest fou el següent pas. És convenient de cercar qualche cosa senzilla i útil, puix que normalment no es disposa ni de temps ni de mitjans suficients. Vàrem construir un decorat a base de bastiments, atès el caràcter oníric, de records i solitud que tenia el text. Aconseguírem al centre: bastiments, taulons, un parell d'escalles... Creàrem un espai escènic que vàrem

moure fins a obtenir un resultat atractiu i funcional.

El vestuari era molt senzill, tots portàvem un jersei i uns texans; el maquillatge va ésser molt cuidat perquè la llum no restàs expressió als esguards.

El tema llum i so presenta sovint dificultats per manca de mitjans i doblers. Vàrem emprar un focus aquí, un altre allà per sortir del pas. Com a fons musical empràrem l'enregistrament de *New-Age*.

Tan sols restava ensamblar-ho i fer-ne el muntatge.

Els havíem gaudit i jo encara més. No m'importava que agradàs o no, encara que per als actors, la representació era important, per això vaig quedar-ne sorprès davant el resultat.

Es varen fer vuit o nou representacions en públic. No sé si el treball era bo o no, però enguany els mateixos alumnes han volgut tornar a repetir l'experiència.

Intenta-ho al teu centre i, si no en saps, demana, cerca o inventa-t'ho.

Juan Rodríguez Recio

